

Gymnázium, Praha 6, Arabská 14

Obor Programování

Ročníkový Projekt

Petr Soukop, 1.E

Piškvorky

Rád bych poděkoval panu Mgr. Janu Lánovi a panu Ing. Danielu Kahounovi, kteří mě učili tomuto předmětu.

Prohlašuji, že jsem jediným autorem tohoto projektu, všechny citace jsou řádně označené a všechna použitá literatura a další zdroje jsou v práci uvedené. Tímto dle zákona 121/2000 Sb. (tzv. Autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů uděluji bezúplatně škole Gymnázium, Praha 6, Arabská 14 oprávnění k výkonu práva na rozmnožování díla (§ 13) a práva na sdělování díla veřejnosti (§ 18) na dobu časově neomezenou a bez omezení územního rozsahu.

V Praze dne 3. května 2021

Název práce: Piškvorky

Autoři: Petr Soukop

Anotace: Cílem projektu je vytvořit známou hru piškvorky (v poli 3x3) ve virtuální podobě. Součástí práce je vytvořit dvě základní prostředí, jedno pro hru o dvou lidských hráčích, a druhé pro hru o jednom lidském hráči, tedy “člověk proti počítači”. Práce by se tedy měla skládat celkem ze 3 částí. První částí je prostředí, kde by si hráč zvolil, zda chce hrát s dalším lidským hráčem, či “s počítačem”. Druhou částí je samotné prostředí pro piškvorky, které by u obou módu fungovalo stejnou či alespoň podobnou formou. A třetí částí je samotný “nelidský” hráč, který by měl na základě předepsané strategie vyhodnotit tah “lidského” hráče a učinit svůj vlastní tah. A samozřejmě by program vypsál, zda a kdo vyhrál, případně prohrál.

Zadání: Cílem práce je vytvořit automatického hráče piškvorek v poli 3x3. Automatický hráč by měl vždy vyhodnotit tah lidského hráče a na základě předepsané strategie zahrát vlastní tah. Program by také měl vypsát, zda lidský hráč vyhrál či prohrál.

Obsah

1) Úvod	6
2) Historie hry.....	6
3) Jak program funguje?	7
3.1) Použité technologie.....	7
3.2) Pole.....	7
3.3) Nastavení hráče.....	8
3.4) Kliknutí.....	8
3.5) Výhra či prohra.....	9
3.6) Remíza	9
3.7) Zobrazení stavu	10
3.8) Druhá šance či konec?.....	10
3.9) Automatické reakce	11
4) Závěr.....	12
Bibliografie	13
Seznam použitých obrázků.....	14

1) Úvod

Projekt umožňuje si zahrát světoznámou hru piškvorky ve třech různých módech. Toto téma jsem si vybral, protože piškvorky zná úplně každý, tedy alespoň podle mě, a také jsem u této hry strávil hodně času. Přesto byl, ale projekt těžší, než jsem předpokládal.

Když jsem se rozhodl pro různé módy, tak mě napadlo, že by to také mohla být možnost k tomu vyzkoušet si vcelku podobný program různými cestami, proto je většina metod a proměnných specifikována k danému módu a není centralizována pro všechny. Osobně si myslím, že mód pro multiplayer je povedenější a efektivnější než zbylé dva módy. Hlavně protože automatické módy jsou plné překombinovaných a neefektivních podmínek, aby program fungoval, jak má. Bohužel mě, ale při vytváření nenapadl žádný jiný koncept pro tyto metody.

2) Historie hry

První zmínky piškvorek se tradují až zhruba do roku 2000 před Kristem v Číně v oblasti okolo Žluté řeky, ale byly objevené hry podobné piškvorkám i v období antického Řecka a také v předkolumbovské Americe.

Prvně se, ale hraje oficiálně zhruba v 7. století v Japonsku a má název Gomoku. Go v japonštině znamená pět a moku znamená průsečík. První mistrovství světa v piškvorkách se konalo roku 1989 v Japonsku. V České republice proběhlo mistrovství světa v roce 2009.

3) Jak program funguje?

3.1) Použité technologie

Použitými technologiemi jsou Java a JavaFX.

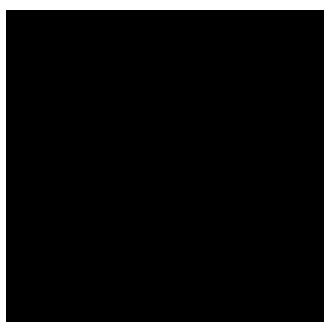
Java je objektově orientovaný programovací jazyk, známý pro svou univerzálnost a možnost běžet na několika platformách. Jazyk byl vyvinutý firmou Sun Microsystems roku 1995.

Hlavně díky tomu, že kompilovaný kód může běžet na všech platformách je Java v současnosti jedním z nejvíce používaných a nejpobulárnějších programovacích jazyků na světě. V roce 2020 byla Java dokonce na žebříčku nejpobulárnějších programovacích jazyků před jazyky C a Python.

JavaFX je moderní framework pro tvorbu grafických aplikací, postavený na bázi Java. JavaFX je velice pobulární pro své široké funkce (jako třeba podpora CSS stylů či podpora grafů a podobně), ale zároveň silným důrazem na jednoduchost. Je používána, jak pro tvorbu desktopových aplikací, tak i pro tvorbu mobilních aplikací či webových appletů.

3.2) Pole

Základním prvkem celého projektu bylo vytvoření pole.

Obrázek 1

Pole je druh proměnné, který jsem vytvořil jako jedno políčko hrací plochy. Funguje podobně jako třída Pane, respektive z ní dědí. Třída pole je deklarována jako pane o rozměrech 200x200 a s černým pozadím, na jejíž kliknutí se zobrazí znak momentálního hráče.

Ve třídě jsou též deklarovány metody `getHrac()`, `setHrac()`, `kliknuti()`.

3.3) Nastavení hráče

Metody `getHrac()` a `setHrac()` fungují pro nastavení hráčů u jednotlivých polí. Výrazně jsem je využil při vypracovávání automatického hráče. V metodě `setHrac()` je též deklarován vzhled pro jednotlivé hráče. Obě metody využívají proměnnou `hrac` typu `char`.

3.4) Kliknutí

K nastavení toho, co se stane v multiplayer módu, když je na jedno z polí kliknuto myší je popsáno v metodě `kliknuti()`. Ta funguje za pomoci proměnných `hrac` a `nynejsiHrac`, které se díky ní mění.

Obrázek 2

```
private void kliknuti() {  
    if (hrac == ' ' && nynejsiHrac != ' ') {  
        setHrac(nynejsiHrac);  
  
        if (vyhra(nynejsiHrac)) {  
            nynejsiHrac = ' ';  
        } else if (jePlno()) {  
            nynejsiHrac = ' ';  
        } else {  
            nynejsiHrac = (nynejsiHrac == 'X') ? 'O' : 'X';  
        }  
    }  
}
```

Tento problém jsem nejprve řešil pouze s jednou proměnnou, ale po pár pokusech jsem došel k tomu, že bude jednodušší vytvořit proměnné dvě. Metoda funguje tak, že pokud není `nynejsiHrac` prázdný, tak nastaví jeho hodnotu do `hrac`. A za pomoci dalších podmínek určí hodnotu `nynejsiHrac` po odehraném tahu.

Pokud jeden z hráčů vyhrál nebo nastala remíza nastaví `nynejsiHrac` prázdnou. Pokud, ale žádná z možností nenastane pouze předá `nynejsiHrac` novou hodnotu a to tu, kterou momentálně nemá. Překvapivě tato část byla pro mě jednou z nejtěžších, protože nejsem zvyklý používat ternární operátor, a když jsem se snažil napsat to bez něj bylo to složité.

V módu automatického hráče jsou jednotlivá kliknutí na jednotlivá pole deklarována v metodách `CompEasy()` a `CompHard()`.

3.5) Výhra či prohra

Zda a kdo vyhrál je v projektu vyhodnocováno zase dvěma různými způsoby. První, v multiplayer módu, funguje za pomoci metody `vyhra()`, pro tuto metodu jsem původně měl dvě verze pro X a pro O, ale nakonec jsem ji zefektivnil a nyní se dá jedna metoda užít pro obě varianty zadáním hodnoty proměnné `nynejsiHrac`, kterou jsem u původního návrhu ještě nevytvořil. Metoda pomocí jednoduchých podmínek a cyklů vyhodnotí, zda je zde nějaká výherní trojice, pokud ano vrátí hodnotu `true`, pokud ne vrátí `false`. V třídě `pole` je využita k zobrazování stavu.

Druhý způsob je využit v automatických módech. Ten je komplikovaně napsaný, ale vcelku primitivní, v zásadě jako všechno u těchto módů. Používá u každého z polí cyklus s podmínkami a nefunguje jako samostatná metoda, nýbrž jako součást metod `CompEasy()` a `CompHard()`.

3.6) Remíza

Remíza v multiplayer módu je znovu užita jako samostatná metoda, která užívá cykly a podmínky. Metoda vyhodnotí, zda je hrací plocha prázdná, pokud ano vrátí hodnotu `false`, pokud ne vrátí hodnotu `true`.

V automatických módech je remíza zapsána jako součást metod `CompEasy()` a `CompHard()` pomocí cyklů a podmínek. Původně jsem tuto část chtěl zapsat jako vnořené cykly a jednoduchou podmínku, ale docházelo k chybám, a proto jsem se rozhodl ji zapsat jako komplikovanou podmínku.

3.7) Zobrazení stavu

Pod název stav v projektu spadají texty, které ve hře indikují výhru, prohru a ostatní podobné věci. Znovu je tato část provedena ve více variantách pro různé módy.

V multiplayer módu je zapsána přímo ve třídě Pole, v metodě kliknutí(). Metoda určuje, kdy v multiplayer módu některý Pro každý ze stavů mění text pod hrací plochou:

z hráčů vyhrál, a také zařizuje výměnu hodnot proměnných nynejsiHrac a hrac.

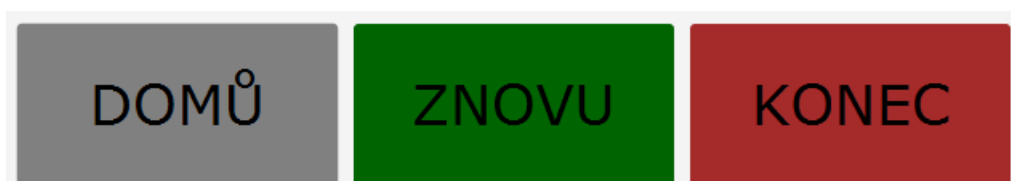

Obrázek 3

V automatických módech je stav vyřešen v rámci metod CompEasy() a CompHard() a to konkrétně v části na indikaci výhry, prohry či remízy. A též pro každý ze stavů nastavuje jiný text.

3.8) Druhá šance či konec?

Pod hrací plochou se nachází tři tlačítka:

Obrázek 4

První z nich, domů, slouží k návratu na úvodní stranu. Jednoduše nastaví scénu pro úvodní stranu, ale také má v sobě funkce druhého tlačítka, aby se restartovaly všechny hry. Mým původním nápadem bylo, že by se po dohrání hry objevilo nové okno s dotazem “Hrát znovu?” a dvě tlačítka ano a ne.

Tento koncept jsem, ale vymazal, protože by hráč pokaždé hru musel dokončit a neměl by šanci si změnit mód. Proto jsem přistoupil ke stálým třem tlačítkům, kdy můžete po jakémkoliv neúspěšném tahu hru restartovat a dělat, že se nic nestalo.

Druhé tlačítko, znovu, vychází z původního konceptu nového okna. Kromě vymazání všech polí, také vymaže text stavu. To je věc, u které mi došlo, že ji musím dopracovat až, když jsem hru párkrát ozkoušel.

A třetí a poslední tlačítko je konec. To funguje tak, že prostě ukončí program. V původním návrhu bylo toto tlačítko na úvodní straně, ale nejenom, že nevypadalo hezky, ale také mi přišlo zbytečné.

3.9) Automatické reakce

Automatické reakce v metodách `CompEasy()` a `CompHard()` jsou provedeny jako soubor podmínek pro jednotlivá pole. Původně jsem měl v plánu napsat celou tuto část zcela jinak, ale když jsem zapsal metodu pomocí cyklů, tak nastala spousta chyb, a tak jsem se rozhodl zapsat pro každé pole trochu rozdílnou strategii.

Ve strategii piškvorek je klíčový první tah, tudíž jsem si zjistil nejlepší možné první tahy druhého hráče a ty jsem zapsal jako jedny z posledních podmínek. Celý soubor podmínek je strukturovaný jinak u lehkého a těžkého módu.

U lehkého módu má program vypsané pouze možné reakce na blokování soupeře a poté nejlepší možné tahy pro případ, že není, co blokovat. U těžkého módu má program nejprve vypsané všechny možné případy k vytvoření vlastní výherní trojice poté tahy k blokování soupeře, jako u lehkého módu, následně první tah k vytvoření trojice, tedy tahy na druhého pole v řadě, a konečně naposled nejlepší možné tahy, když není, co blokovat či spojovat.

4) Závěr

K závěru bych řekl, že jsem celkem spokojený s grafickou stránkou a funkcí. Ale u kódu by jistě šlo u dělat spousta vylepšení. Kupříkladu samotné reakce by šly zapsat mnohem jednodušeji a efektivněji. Také bych rád v budoucnu zefektivnil i zobrazení stavu, a také více prohloubil rozdíly obtížnosti mezi automatickými módy.

Bibliografie

1. Wikipedie. Načteno z Piškvorky: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pi%C5%A1kvorky>
2. Wikipedie. Načteno z Tic Tac Toe: <https://en.wikipedia.org/wiki/Tic-tac-toe#Strategy>
3. Wikipedie. Načteno z Java: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Java_\(programovac%C3%AD_jazyk\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Java_(programovac%C3%AD_jazyk))
4. Wikipedie. Načteno z JavaFX: <https://cs.wikipedia.org/wiki/JavaFX>
5. Lána, J. Načteno z Testovadlo: <https://gyarab.ddns.net/>
6. Oracle. Načteno z Java SE 8 Documentation: <https://docs.oracle.com/javase/8/index.html>
7. Stack Overflow. Načteno z <https://stackoverflow.com/questions/37111582/simplest-way-to-add-an-image-in-javafx/47102173>
8. W3Schools. Načteno z <https://www.w3schools.com/css/default.asp>
9. Fontspace. Načteno z <https://www.fontspace.com/aquire-font-f43735>

Seznam použitých obrázků

Obrázek 1: Prázdné pole piškvorek	7
Obrázek 2: Ukazka kódu z metody kliknutí().....	8
Obrázek 3: Příklad ukazatele stav z multiplayer módu	10
Obrázek 4: Ovládací panel hry s tlačítky.....	10